

Temat pracy: „SYSTEMOWE ASPEKTY BEZPIECZEŃSTWA W DROGOWYM TRANSPORCIE MATERIAŁÓW NIEBEZPIECZNYCH”

Streszczenie

Corocznie na świecie powstaje znaczna liczba związków chemicznych bardzo niebezpiecznych dla środowiska naturalnego oraz człowieka. Szkodliwość taka może być spowodowana ich właściwościami biologicznymi, fizycznymi oraz chemicznymi. Stale odbywający się wzrost ilości przewożonych materiałów niebezpiecznych powoduje podwyższenie ryzyka w wyniku którego może dojść do powstania zagrożenia chemicznego, biologicznego, promieniotwórczego czy wybuchowego.

W Polsce od 2015 r. odnotowuje się około półtora tysiąca zdarzeń drogowych z udziałem pojazdów przewożących substancje i przedmioty niebezpieczne, w tym kilkadziesiąt wypadków oraz kilka katastrof o znamionach poważnej awarii. Mimo nieznacznego udziału takich zdarzeń w ogólnej ilości incydentów drogowych o ich znaczeniu decyduje jednak skala generowanych skutków. W związku z dużym prawdopodobieństwem wystąpienia potencjalnych awarii pojazdów, których konsekwencją mogą być pożary, wybuchy oraz skażenia obszarów, możliwość wystąpienia tego typu katastrof należy rozpatrywać szerzej. Odnosząc się nie tylko do bezpośrednich konsekwencji powstałych w wyniku samego zdarzenia, ale również do skutków powypadkowych, związanych z niekontrolowanym uwolnieniem materiałów niebezpiecznych.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że obecnie w naszym kraju, pomimo wysokiego rozwoju gospodarczego, w związku z występującymi nieprawidłowościami bezpieczeństwo czynne oraz powypadkowe transportu drogowego materiałów niebezpiecznych jest na niskim poziomie. Na obecny stan bezpieczeństwa czynnego mają wpływ głównie pojazdy ADR z występującymi usterkami technicznymi oraz ich niewłaściwe wyposażenie. Ponadto mała liczba parkingów ADR, dróg głównych i obwodnic miast, brak nowych metod szkoleniowych oraz innowacyjnych systemów dedykowanych dla transportu drogowego materiałów niebezpiecznych. Należy także zauważyć, że w Polsce nie ma ogólnokrajowego systemu monitorowania pojazdów, służącego do kontroli w czasie rzeczywistym ruchu transportu drogowego substancji i przedmiotów niebezpiecznych. Obowiązek takiego monitorowania pojazdów nakazuje administracji skarbowej prawo unijne i krajowe. Aktualny poziom bezpieczeństwa powypadkowego uzależniony jest także od funkcjonowania systemu ratownictwa chemiczno-ekologicznego. Wobec tego na jego poziom wpływają głównie działania realizowane przez funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej, a mianowicie

przestarzałe metody wyznaczania stref zagrożonych po niekontrolowanym uwolnieniu toksycznych materiałów niebezpiecznych.

W celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa transportu drogowego materiałów opracowano ogólnokrajowy system bezpieczeństwa dedykowany dla tego rodzaju przewozów. System ten przetwarzając dane odnoszące się do bezpieczeństwa czynnego może mieć wpływ na eliminację powstałych zagrożeń lub w zakresie bezpieczeństwa powypadkowego, ograniczyć do minimum wielkość strat ludzkich. Wdrożenie modelu Krajowego Systemu Bezpieczeństwa Transportu Drogowego Materiałów Niebezpiecznych wymaga jednak aktualizacji przepisów prawa regulujących funkcjonowanie Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz ustawy o przewozie materiałów niebezpiecznych.

Analiza zidentyfikowanych czynników, które istotnie mogą wpływać na bezpieczeństwo transportu niebezpiecznych substancji i przedmiotów, pokazała istniejące w tym obszarze zagrożenia. Szczegółowa analiza stanu wiedzy o różnorodnych uwarunkowaniach bezpieczeństwa drogowego transportu materiałów niebezpiecznych pozwoliła na zidentyfikowanie tego zakresu nauk o bezpieczeństwie, który był do tej pory przedmiotem często pomijanym w badaniach naukowych.

Słowa kluczowe:

transport drogowy, substancje i przedmioty niebezpieczne, materiały niebezpieczne dużego ryzyka, zagrożenie chemiczne, zagrożenie biologiczne, zagrożenie wybuchowe, zagrożenie promieniotwórcze, bezpieczeństwo transportu drogowego, bezpieczeństwo czynne i powypadkowe, krajowy system bezpieczeństwa